

Lietas arhīva Nr. K33-0561-19/22
[ECLI:LV:RIRT:2019:0528.251.40032019.2.S](#)

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jūrmalā 2019.gada 28.maijā

Rīgas rajona tiesa
tiesnese Ingrīda Bīte

piedaloties prokurorei Sandrai Katkevičai

atklātā tiesas sēdē izskatīja pārbaudes lietu par /pers. A/, personas kods /personas kods/, sadarbības fakta ar bijušo Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Valsts drošības komiteju (turpmāk – LPSR VDK) esamības vai neesamības konstatēšanu.

Aprakstošā daļa

2019.gada 13.maijā Rīgas rajona tiesā saņemta pārbaudes lieta Nr.251.4003/2019/27 par /pers. A/ sadarbības fakta ar bijušo LPSR VDK esamības vai neesamības konstatēšanu.

2019.gada 25.martā Specializētā vairāku nozaru prokuratūrā, pamatojoties uz /pers. A/ iesniegumu un likumu “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības fakta ar VDK konstatēšanu” 14.panta pirmo daļu, ierosināta pārbaudes lieta par /pers. A/ sadarbības fakta ar bijušo LPSR VDK esamības vai neesamības konstatēšanu.

Lietas pirmstiesas pārbaudes gaitā no Latvijas Republikas Satversmes aizsardzības biroja (turpmāk – LR SAB) Totalitārisma seku dokumentēšanas centra (turpmāk – TSDC) saņemts dokuments: LPSR VDK aģenta alfabētiskās un statistiskās uzskaites kartītes F-3 kopija.

No TSDC sniegtās informācijas un alfabētiskās un statistiskās uzskaites kartītes redzams, ka /pers. A/, dzimis /gads/.gadā, savervēts aģenta kategorijā 1987.gada 24.novembrī LPSR VDK Jūrmalas pilsētas daļā ar segvārdu “/vārds/”, piešķirot personas lietai numuru /numurs/; vervētājs: /pers. B/, daļas priekšnieks /pers. C/. Nav ziņu par aģenta “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/, izslēgšanu no aģentūras aparāta.

LR SAB TSDC rīcībā nav LPSR VDK aģentu personas un darba lietu reģistrācijas žurnālu par periodu pēc 1987.gada 12.janvāra.

LR SAB TSDC rīcībā esošajā bijušās LPSR VDK Informācijas analīzes daļas elektroniskajā datu bāzē nav atrasti aģenta “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/, ziņojumi. Atrasti ziņojumi LC=207582, DS=304498, kuros minēts /pers. A/.

SAB TSDC rīcībā esošajās operatīvajās lietās nav atrasti aģenta “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/, aģentūras ziņojumi vai citi materiāli, kuros būtu minēts aģents “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/ (lietas 6.-9.lapa)

Specializētās vairāku nozaru prokuratūras prokurore 2019.gada 7.maijā ir sniegusi atzinumu pārbaudes lietā, ka /pers. A/ no 1987.gada 24.novembra sastāvēja darbojošās VDK aģentūras uzskaitē VDK aģenta kategorijā ar segvārdu “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/.

Vienlaicīgi prokurore norāda, ka nebija iespējams savākt pierādījumus, kas ļautu izdarīt kategorisku secinājumu par /pers. A/ apzinātu slepenu sadarbību ar VDK. Iegūt papildu pierādījumus nebija iespējams, jo aģentu personu un darba lietas ir izvestas no Latvijas valsts vai iznīcinātas.

Ņemot vērā minēto, pirmstiesas pārbaudes laikā nav gūti pierādījumi, kas apstiprinātu faktu, ka /pers. A/ būtu bijis VDK informators likuma “Par bijušās valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības fakta ar VDK konstatēšanu” izpratnē.

Tiesas sēdē pārbaudāmā persona /pers. A/ neatzina sadarbības faktu ar VDK un paskaidroja, ka nekad nav bijis VDK informators, nekad nav ziņojis VDK par citām personām un pildījis VDK darbinieku uzdevumus. Parakstu par sadarbību ar VDK nav devis, šī represīvā iestāde viņam bija pretīga.

Pārbaudes gaitā viņam uzrādītājā alfabētiskajā kartiņā viņa dati, izņemot tautību – polis, norādīti pareizi, nezina, kādēļ viņa dati ir norādīti LPSR VDK aģentūras reģistrācijas kartītē.

Pārbaudāmā persona liecināja, ka kartītē norādītās personas: /pers. B/ un /pers. C/ nav pazīstami, viņam vispār neviens VDK darbinieks nebija pazīstams, pseidonīms “/vārds/s” neko neizsaka. /pers. A/ pieļauj, ka kartītes esamība ir atbilstība par to, ka viņš uzrakstīja sūdzību prokuratūrai par milicijas darbinieku nepatieso rīcību un tiesneša piemēroto sodu, kā rezultātā prokuratūra tiesneša lēmumu noprotēja, un viņam piemērotais sods tika atcelts.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies pārbaudāmās personas paskaidrojumus, tiesa uzskata, ka /pers. A/ apzināta, slepena sadarbība ar bijušās LPSR VDK nav pierādīta, kā arī nav pierādīts, ka viņš ir bijis VDK informators.

No lietas materiālos esošās uzskaites kartītes secināms, ka /pers. A/ aģenta kategorijā savervēts 1987.gada 24.novembrī LPSR VDK Jūrmalas pilsētas daļā ar segvārdu “/vārds/”, piešķirot personas lietai numuru /numurs/; vervētājs /pers. B/, daļas priekšnieks /pers. C/.

LR SAB TSDC rīcībā nav LPSR VDK aģentu personas un darba lietu reģistrācijas žurnālu par periodu pēc 1987.gada 12.janvāra. LR SAB TSDC rīcībā esošajā bijušās LPSR VDK Informācijas analīzes daļas elektroniskajā datu bāzē nav atrasti aģenta “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/, ziņojumi. Atrasti ziņojumi LC=207582, DS=304498, kuros minēts /pers. A/. SAB TSDC rīcībā esošajās operatīvajās lietās nav atrasti aģenta “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/, aģentūras ziņojumi vai citi materiāli, kuros būtu minēts aģents “/vārds/”, personas lietas numurs /numurs/ (lietas 6.-17.lapa).

Saskaņā ar likuma “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības fakta ar VDK konstatēšanu” 3.pantu VDK darbinieki šā likuma izpratnē ir visi bijušie VDK štata, kā arī ārštata darbinieki — personas, kuras devušas piekrišanu slepenai sadarbībai ar VDK un kuras par atbildību vai bez atbildības sniegušas VDK savus ziņojumus vai izpildījušas citus VDK dotos uzdevumus. VDK informatori šā likuma izpratnē ir personas, kuras, nebūdamas VDK darbinieki, apzināti sadarbojušas ar VDK, lai slepeni sniegtu informāciju par citām personām vai izpildītu citus VDK uzdevumus. Par VDK informatoriem šā likuma izpratnē atzīstami VDK aģenti, rezidenti, konspiratīvo dzīvokļu turētāji un uzticības personas.

/pers. A/ tiesas sēdē sniegtie paskaidrojumi nav apstrīdēti ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem. No tiem neizriet, ka /pers. A/ būtu sadarbojies ar

VDK, sniedzis informāciju par citām personām, saņēmis vai pildījis kādus VDK uzdevumus.

Tiesa atzīst, ka uzskaites kartītes esamība pati par sevi nav pierādījums, lai konstatētu, ka konkrētā persona slepeni apzināti sadarbojusies ar VDK.

Pirmstiesas pārbaudes laikā, nekonstatējot un nepierādot pārbaudāmās personas darbības, kas liecinātu par apzinātu sadarbību ar VDK, /pers. A/ apzinātu sadarbības faktu ar LPSR VDK nav iespējams konstatēt tikai uz tāda pierādījuma pamata, kurš attiecināms uz faktu, kas netieši apstiprina pārbaudes lietā pierādāmo apstākļu esamību.

Lai arī ir atrasta aģenta uzskaites kartīte ar segvārdu “/vārds/”, šādu faktu pašu par sevi nevar kvalificēt kā VDK informatora darbības, iztrūkstot faktiem, kas izslēgtu saprātīgas šaubas par to esamību.

Lietā esošos pierādījumus tiesa neatzīst par pietiekamiem, lai saskaņā ar likumu “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības faktu ar VDK konstatēšanu” pārbaudāmo personu /pers. A/ atzītu par VDK informatoru.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka nav iegūti pierādījumi tam, ka /pers. A/ būtu apzināti sadarbojies ar VDK likuma “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības faktu ar VDK konstatēšanu” 3.panta izpratnē, jo tiesas izmeklēšanā pārbaudītie pierādījumi nesatur ziņas par to, ka /pers. A/ būtu sniedzis slepenu informāciju par citām personām vai arī izpildījis jebkādas VDK uzdevumus, sakarā ar ko viņš nav atzīstams par VDK informatoru.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar 1994.gada 2.jūnija likuma “Par bijušās Valsts drošības komitejas dokumentu saglabāšanu, izmantošanu un personu sadarbības faktu ar VDK konstatēšanu” 15.panta sesto daļu un Kriminālprocesa likuma 511.pantu un 512.pantu, tiesa

nosprida

konstatēt faktu, ka /pers. A/, personas kods /personas kods/, nav bijis bijušās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Valsts drošības komitejas informators un nav apzināti slepeni sadarbojies ar bijušo Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Valsts drošības komiteju.

Spridumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā desmit dienu laikā Rīgas apgabaltiesā no pilna sprieduma pieņemšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Rīgas rajona tiesā, Jūrmalā.

Pilna nolēmuma pieņemšanas diena – 2019.gada 4.jūnijs.

Tiesnese

Ingrīda Bite